

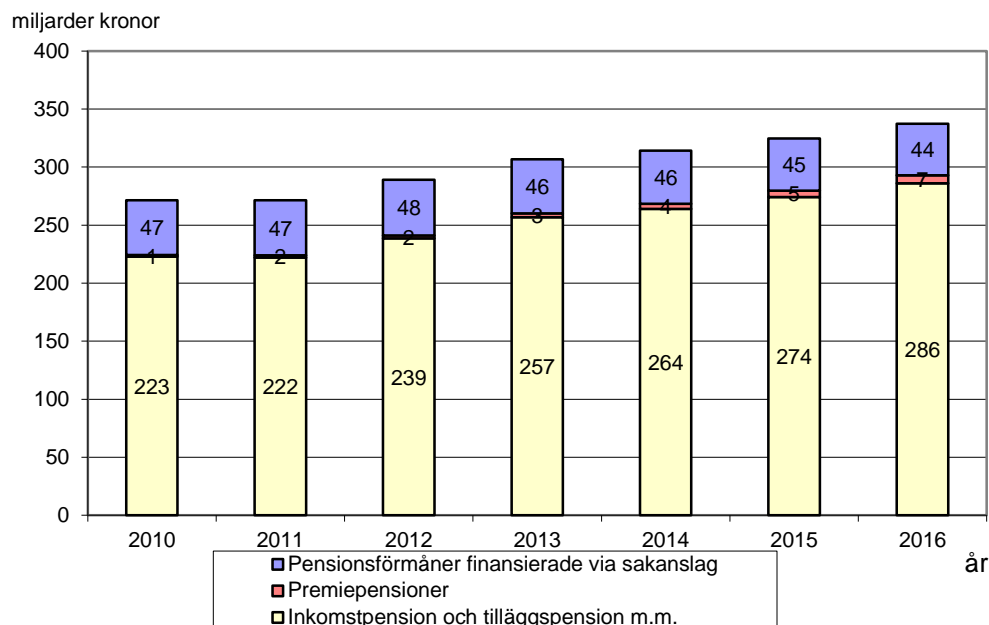
**Anslagsbelastning och prognos för anslag inom
Pensionsmyndighetens ansvarsområde
budgetåren 2012–2016**

Innehåll

Sammanfattning och inledning	3
Prognoser för inkomstindex och balanstal.....	8
Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom.....	
1:1 Garantipension till ålderspension	14
1:2 Efterlevandepensioner till vuxna	16
1:3 Bostadstillägg till pensionärer	18
1:4 Äldreförsörjningsstöd	20
2:1 Pensionsmyndigheten	22
Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn.....	
1:5 Barnpension och efterlevandestöd	27
1:7 Pensionsrätt för barnår.....	29
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget.....	31
Bilaga 1	Sammanfattande tabell över anslagsuppföljningen
Bilaga 2	Utgifter inom Pensionsmyndighetens ansvarsområde
Bilaga 3	Månadsfördelade prognoser för 2012

Sammanfattning

Pensionsmyndigheten har i uppdrag att redovisa utgiftsprognoser för förmåner inom dess ansvarsområde. I diagrammet nedan redovisas utgiftsutvecklingen från 2010-2016.

De totala utgifterna förväntas öka under prognosperioden, från 271 miljarder kronor år 2010 till 337 miljarder kronor år 2016. Utgifterna ökar som en följd av fler ålderspensionärer och att pensionerna ökar nominellt. Antalet ålderspensionärer beräknas öka från 1,9 miljoner år 2010 till 2,1 miljoner år 2016.

Antalet 61-åringar som tog tidigt uttag minskade något från 2009 till 2010 och minskningen fortsatte 2011. Under första halvåret av 2012 är dock andelen 61-åringar med tidigt uttag betydligt fler än motsvarande period året innan. Det är möjligt att vi nu ser ett trendbrott för tidigt uttag men det är än så länge mycket osäkert.

Från de antaganden som gjorts avseende balansindex beräknas följande förändringar för inkomstpensionerna (och tilläggspensionerna efter 65 år):

Förändring av inkomstpensioner, procent

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Maj-prognos	-4,3	+3,5	+4,5	-0,7	+0,5	+1,8
Juli-prognos	-4,3	+3,5	+4,1	-0,3	+1,1	+1,9

Frånsett år 2014 prognostiseras inkomstpensionen att öka nominellt för varje år under prognosperioden.

Minskningen av prognosen för följsamhetsindexeringen för år 2013 beror på att prognosen för inkomstindex har sänkts. Även för 2014 har prognosen för inkomstindex sänkts något jämfört med föregående anslagsuppföljning. Prognosen för balansstalet har däremot höjts något. Den sammantagna effekten för 2013 och 2014 är att balansindex bara har sänkts marginellt jämfört med föregående anslagsuppföljning. Höjningen av prognosen för följsamhetsindexeringen 2015 – 2016 beror på att pensionsskulden har sänkts som en följd av sänkta inkomstindex och att prognosen för avgiftsflödet till AP-fonden har höjts. Därmed har prognosen för balanstalet höjts vilket medför ett högre balansindex för dessa år.

Andelen 65–66-åringar med bostadstillägg eller garantipension har minskat under senare år. Det är en allt större andel som har ett yrkesliv med pensionsgrundande inkomst bakom sig. Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får bostadstillägg eller garantipension. Långsiktigt minskar därför antalet ålderspensionärer som får bostadstillägg eller garantipension. Sänkningen av inkomstpensionen 2010 och 2011 medförde dock kortsiktigt att antalet med bostadstillägg eller garantipension ökade något.

I budgetunderlaget och föregående anslagsuppföljning beräknades att anslagskrediten för 2012 inte skulle räcka för två anslag, *Bostadstillägg till pensionärer* och *Åldreförsörjningsstöd*. Därför har Pensionsmyndigheten föreslagit att tilläggsanslag ska beviljas för dessa två anslag. Jämfört med föregående anslagsuppföljning har utgiftsprognosen för 2012 höjts något för BTP men sänkts något för åldreförsörjningsstöd. Vi beräknar nu att tilläggsanslagen skulle behöva bli 766 respektive 77 miljoner kronor. Se bilaga 1.

De viktigaste prognosförändringarna

Utgiftsprognosen för *ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget* har sänkts för 2013 och 2014 men höjts för 2015 och 2016 vilket främst beror på en förändrad prognos för balansindex. I övrigt är utgiftsprognosen för ålderspension bara marginellt förändrad. Även för övriga förmåner kan prognosändringarna betraktas som marginella om man bortser från förändringar som beror på ändrade prognoser för inkomstindex, balansindex, prisbasbelopp och ny befolkningsprognos.

Förvaltningskostnader

Prognosen för de förvaltningskostnader som belastar anslaget för 2012 är inte förändrad jämfört med föregående prognostillfälle. Till grund för detta har vi hittillsvarande utfall och den interna helårsprognos som tagits fram i samband med årets första fördjupade uppföljning vilka inte pekar på några större avvikelser.

Behovet av förvaltningsanslag i löpande priser bedöms ligga på en relativt fast nivå under prognosperioden. I 2012 års prisläge minskar dock kostnaderna till följd av att stora delar av de IT-system som Pensionsmyndigheten har hos Försäkringskassan slutavskrivs under perioden och att kostnader för nya investeringar inte ökar i motsvarande omfattning. Dessutom görs en anpassning till de minskade budgetramar som aviserats till följd av att de medel som vi erhållit sedan myndighetsstarten för att hantera ärendebalanser successivt trappas av. Även viss effekthemtagning från de utvecklingsinsatser som pågår bör kunna göras under perioden.

Pensionsmyndighetens totala förvaltningskostnad för 2012 beräknas till ca 1 358 miljoner kronor och ökar till följd av kostnadsuppräknningar till 1 406 miljoner kronor 2016. I fast penningvärde har den dock en nedåtgående trend de kommande åren.

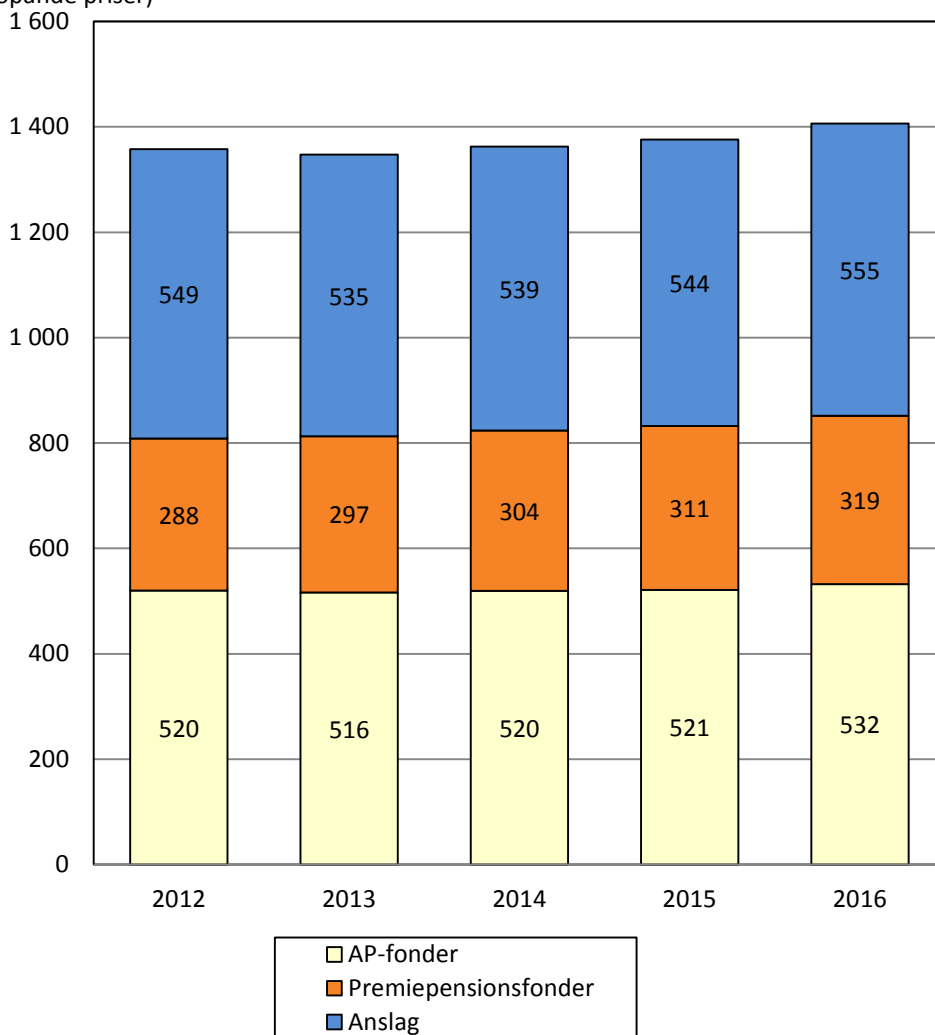
För fördelningen av kostnader mellan de tre finansieringskällorna används Pensionsmyndighetens modell för kostnadsfördelning där förvaltningsanslaget för närvarande utgör drygt 40 procent. Efter analys av utfallet 2011 samt av verksamhetsplaner och prognoser för de kommande åren har procentsatser för fördelning från och med 2012 och framåt beräknats. Denna kostnadsfördelning återspeglas i beräkningarna i utgiftsprognoserna.

2012-07-26

Under årets första fem månader har förvaltningsanslagets andel av de totala förvaltningskostnaderna uppgått till 40,7 procent, vilket är något högre än de ursprungliga beräkningarna. Ytterligare analyser behöver göras för att fastställa om det är en bestående avvikelse från gällande prognos.

Diagrammet som följer visar förvaltningskostnadernas utveckling under prognosperioden.

Miljoner kronor
(löpande priser)

Inledning

Enligt regleringsbrev för budgetåret 2012 ska Pensionsmyndigheten senast den 30 juli 2012 redovisa utgiftsprognoser för 2012 – 2016. Utgiftsprognoserna ska redovisas i Hermes. Prognoserna ska lämnas i löpande priser. Prognoserna ska kommenteras både i förhållande till föregående prognostillfälle och i förhållande till statsbudgeten. De antaganden som ligger till grund för prognoserna ska redovisas.

Denna rapport är svar på regeringsuppdraget och redovisas genom inrapportering i Hermes.

Uppdrag

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2012 ska följande redovisas:

- belastning på samtliga anslag och anslagsposter redovisat totalt samt fördelat per månad
- prognoser för 2012 för samtliga anslag och anslagsposter samt för ålderspensions-systemet vid sidan av statens budget, redovisat totalt samt fördelat per månad
- beräkningar av samtliga anslagsnivåer och anslagsposter samt utgifter för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2013 – 2016
- prognoser för balanstalet för 2013 – 2016
- prognoser för inkomstindex för 2013 – 2016
- förklaring till och analys av utfall i samband med förändringar i prognoser,
- beskrivningar av eventuella förändringar av prognosmodeller,
- prognosen för ackumulerad skuld till Riksgäldskontoret avseende räntekontokredit enligt 7 kap 4 § budgetlagen (2011:203) och hur skulden belastar anslag, respektive AP-fonderna och premiepensionssystemet samt
- användningen av den särskilda krediten enligt 7 kap 6 § budgetlagen (2011:203).

I denna rapport redovisas prognoser för åren 2012 – 2016 för anslag inom Pensionsmyndighetens ansvarsområde inom utgiftsområdena 11 och 12 samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. I respektive avsnitt redovisas även en jämförelse med närmast föregående prognos.

En sammanfattande tabell för 2012 över anslagsuppföljningen inkluderande jämförelse med statens budget redovisas i bilaga 1. Utvecklingen av antal förmånstagare och av olika medelbelopp m.m. redovisas i bilaga 2. Månadsfördelade prognoser för år 2012 redovisas i bilaga 3.

Prognoserna för inkomstindex och balanstal redovisas i ett eget avsnitt.

Redovisningen av ackumulerad skuld till Riksgäldskontoret avseende räntekontokredit samt användningen av den särskilda krediten redovisas i avsnitt 11.2:1 Pensionsmyndigheten.

Prognosunderlag

Pensionsmyndigheten strävar efter att använda det mest aktuella dataunderlaget med godtagbar kvalitet som finns tillgängligt. Eftersom en viss eftersläpning finns i

statistiken innebär det för denna rapport att material för juni i största möjliga utsträckning har använts. Det ekonomiska månadsutfallet till och med minst juni 2012 har beaktats för samtliga anslag.

Vid prognoserna tas hänsyn till föreslagna regeländringar i lagda propositioner med lagförslag. Däremot tas oftast inte hänsyn till av regeringen aviserade regeländringar för vilka lagförslag saknas eftersom detaljerat underlag för beräkningar inte finns.

Till beräkningarna har SCB:s befolkningsprognos från 22 maj 2012 använts.

Från Konjunkturinstitutet har hämtats in uppgifter med prognoser för löneutveckling och prisbasbelopp med mera. Dessa antaganden har legat till grund för eller fungerat som antaganden vid prognosberäkningarna. Den 12 juli 2012 redovisade SCB konsumentprisindex för juni 2012 och beräknat prisbasbelopp för 2013. Pensionsmyndigheten har med bland annat detta som underlag beräknat inkomstindex och balansindex för 2013 samt prognostiserat inkomstindex och balansindex för 2014 – 2016. Den antagandebild som använts redovisas i bilaga 2.

Kontaktpersoner

Anslag	Kontaktperson
Prognoser för inkomstindex och balanstal	Stefan Granbom, Hans Karlsson
11.1:1 Garantipension till ålderspension	Stefan Granbom
11.1:2 Efterlevandepensioner till vuxna	Hans Karlsson
11.1:3 Bostadstillägg till pensionärer	Stefan Granbom
11.1:4 Äldreförsörjningsstöd	Stefan Granbom
11.2:1 Pensionsmyndigheten	Johan Söderberg
12.1:5 Barnpensioner och efterlevandestöd till barn	Hans Karlsson
12.1:7 Pensionsrätt för barnår	Nils Holmgren
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	Hans Karlsson

Samtliga kan nås på telefon 0771-771 771

Prognoser för inkomstindex och balanstal

Enligt regleringsbrevet avseende Pensionsmyndigheten ska prognoser lämnas för balanstalet och inkomstindex för åren 2013 – 2016.

Inkomstindex för ett år baseras på de senaste tre årens genomsnittliga realinkomstutveckling samt förändringen av konsumentprisindex mellan juni året innan och juni två år innan. Pensionsgrundande inkomster (PGI) som överstiger 0,423 prisbasbelopp ingår för individer som är mellan 16-64 års ålder.

Konjunkturinstitutet (KI) har gjort prognoserna för de inkomster och personer som ingår i inkomstindex för år 2013. Prognoserna avser 2011 och 2012, för 2010 finns utfall. Pensionsmyndigheten har kvalitetsgranskat Konjunkturinstitutets prognoser och bedömt att de håller god kvalitet. Pensionsmyndigheten har med utgångspunkt från KI:s prognos beräknat inkomstindex för år 2013 efter det att SCB har fastställt konsumentprisindex för juni. Inkomstindex för åren 2014-2016 är beräknat utifrån Konjunkturinstitutets prognoser för konsumentprisindex och summa PGI. Pensionsmyndigheten har för dessa år gjort en prognos för antal med PGI och färdigställt prognosen för inkomstindex åren 2014-2016. Den antagandebild som använts till prognoserna finns i bilaga 2.

Inkomstindex år 2011 var 142,34 och år 2012 är inkomstindex 149,32, en ökning med 4,9 procent. Inkomstindex för år 2013 har beräknats till 154,84.

Pensionsmyndighetens prognos för inkomstindex redovisas nedan.

Prognos PGI

	Utfall				Prognos				
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Summa PGI (miljarder kronor)	1249	1302	1305	1346	1414	1469	1514	1572	1637
Procentuell utveckling	4,9	4,3	0,3	3,1	5,1	3,9	3,0	3,8	4,1
Antal med PGI (tusental)	5075	5081	4992	5024	5059	5068	5086	5126	5166
Förändring (tusental)	+36	+6	-89	+32	+35	+9	+18	+40	+40
Snittinkomst (tusental kronor)	246	256	261	268	280	290	298	307	317
Procentuell utveckling	4,1	4,1	2,1	2,5	4,4	3,7	2,7	3,0	3,3

Utvecklingen av antalet personer i åldern 16-24 som arbetar och som når över inkomsten på 0,423 prisbasbelopp per år har relativt stor betydelse för antalet med pensionsgrundande inkomst eftersom antalet med pensionsgrundande inkomst för dem som är äldre inte förändras så mycket år från år. Under lågkonjunkturen 2009 sjönk antalet med pensionsgrundande inkomst mellan 16-24 år relativt kraftigt. En viss återgång skedde under 2010. För 2011 beräknas antalet ha ökat något. För åren därefter beräknas antalet fortsätta öka något. Konjunkturinstitutet prognostiserar en

2012-07-26

Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2012-2

ökning av sysselsättningen för kommande år. Antalet med PGI är dock relativt svårt att prognostisera eftersom det är många personer som har inkomster omkring golvet på 0,423 prisbasbelopp.

Summa PGI styrs dels av lönesummutvecklingen men till viss del även av prisbasbeloppets utveckling eftersom det påverkar socialförsäkringar m.m.

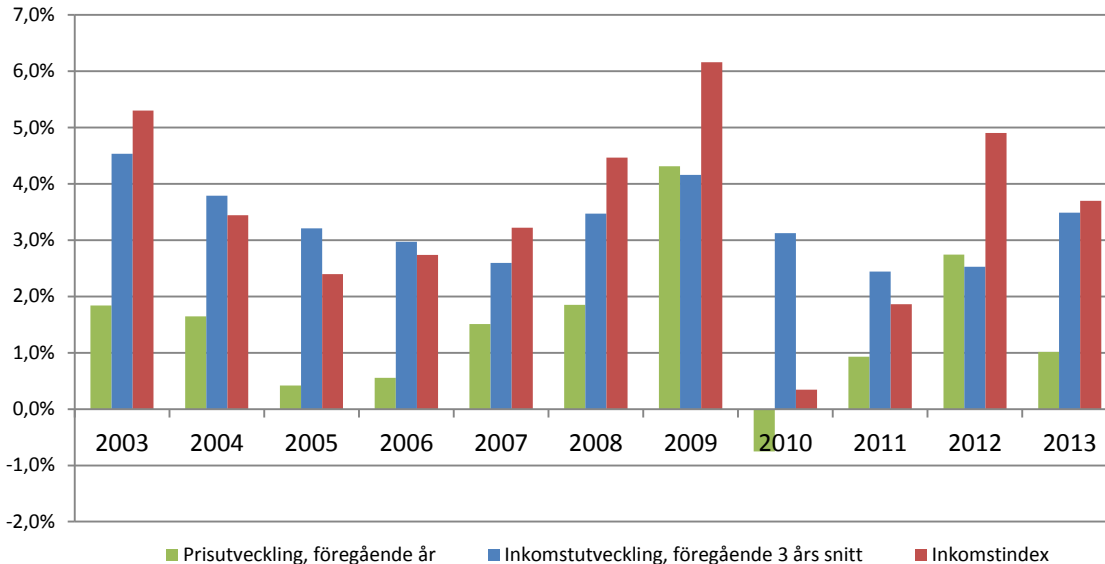
Det är en relativt hög korregeringsfaktor som påverkar inkomstindex för 2013. Summa PGI för 2010 blev högre jämfört med tidigare prognoser och antal med PGI lägre. Snittinkomsten blev därför högre jämfört med tidigare prognoser.

Prognos inkomstindex och dess delar

	Fastställda inkomstindex						Prognos			
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Real inkomst- utveckling, tre års snitt	1,8	2,1	1,6	1,3	1,0	1,5	1,9	1,7	1,6	1,1
Prisförändring, juni t-1 – juni t-2	1,5	1,9	4,3	-0,8	0,9	2,7	1,0	1,6	1,8	2,3
Korrigerig av tidigare prognoser	-0,1	0,4	0,2	-0,2	-0,0	0,5	0,7			
Förändring av inkomstindex	3,2	4,5	6,2	0,3	1,9	4,9	3,7	3,4	3,5	3,4
Inkomstindex, ny prognos	125,57	131,18	139,26	139,74	142,34	149,32	154,84	160,10	165,66	171,22
Inkomstindex, föregående prognos							155,51	160,33	166,05	171,78

Utvecklingen av inkomstindex för ett enskilt år påverkas dels av inkomstutvecklingen men även av prisutvecklingen. Inkomstindex har därför en annan utvecklingstakt jämfört med inkomstutvecklingen. För ett enskilt år har prisutvecklingen relativt stor betydelse jämfört med inkomstutvecklingen (se diagram nedan).

Inkomst- och prisutveckling i förhållande till utvecklingen av inkomstindex

Beräkningen av *balanstalet* baseras på samma antaganden som utgiftsprognoserna. Balanstalet består av tre komponenter, avgiftstillgång, AP-fonderna (treårigt medelvärde) samt pensionsskuld. En prognos för socialavgifter ingår vid prognosen över avgiftstillgången medan en prognos för pensionsutbetalningar är ett underlag till prognosen för pensionsskulden. Prognosen för AP-fonderna baseras på såväl prognosen för socialavgifter som prognosen för pensionsutbetalningar.

Ett antagande har gjorts för utvecklingen av aktiekurserna i Sverige och övriga länder som AP-fonden har medel placerade i, främst USA och EU-länder. Det är nödvändigt att göra ett sådant antagande för att kunna beräkna AP-fondens ställning och därmed balanstalet. Antagandet bör dock inte betraktas som en prognos eftersom det är behäftat med mycket stor osäkerhet, utan ska ses som ett beräkningsantagande. Även två alternativa antaganden har gjorts för kursutvecklingen för att illustrera hur detta antagande påverkar prognosen.

Tabellen nedan redovisar de antaganden som gjorts för kursutvecklingen 2012 – 2014, balanstalet för 2012, det preliminära balanstalet för 2013 och en prognos för balanstalet för 2014 – 2016. Något antagande om kursutvecklingen 2015 och 2016 behöver inte göras eftersom balanstalet för år 2016 baseras på utfallet för år 2014. I tabellen redovisas också balansindex för 2012, preliminärt balansindex för 2013 och en prognos för balansindex 2014 – 2016.

År 2012 antas aktiekurserna öka med 7,5 procent. Till början av juli har aktiekurserna ökat med 4 – 5 procent. En svag uppgång antas således för resten av året. Under åren därefter antas aktiekurserna öka med fem procent per år i huvudalternativet. Tillsammans med utdelningar innebär det ett antagande om knappt åtta procents avkastning på aktieplaceringar nominellt.

Det alternativ som benämns huvudalternativ har legat till grund för beräkningen av balansindex och därmed också utgiftsprognoserna för inkomstgrundad ålderspension, garantipension, änkepension och BTP.

	2012	2013	2014	2015	2016
Aktiekursernas utveckling, %					
Huvudalternativ	+7,5	+5,0	+5,0		
Optimistiskt alternativ	+20,0	+15,0	+15,0		
Pessimistiskt alternativ	-5,0	-5,0	-5,0		
Balanstalet, utfall och prognos					
Huvudalternativ	1,0024	1,0198	0,9794	0,9931	1,0021
Optimistiskt alternativ	1,0024	1,0198	0,9819	0,9986	1,0100
Pessimistiskt alternativ	1,0024	1,0198	0,9768	0,9875	0,9946
Balansindex, huvudalternativ	140,45	148,53	150,41	154,56	160,08

Balanstalet för år 2013 blir 1,0198. Åren 2014 – 2015 beräknas balanstalet bli lägre än 1,0 men år 2016 högre än 1,0 i två av alternativen.

Att balanstalet blir högre än 1,0 år 2013 innebär att pensionerna detta år blir uppräknade med mer än vad som motsvarar den vanliga följsamhetsindexeringen, dvs. förändringen av inkomstindex med avdrag för 1,6 procentenheter. De år då balanstalet blir lägre än 1,0 räknas pensionerna upp med mindre än vad som motsvarar den vanliga följsamhetsindexeringen.

Jämfört med föregående anslagsuppföljning har balanstalen höjts något för alla år efter 2013.

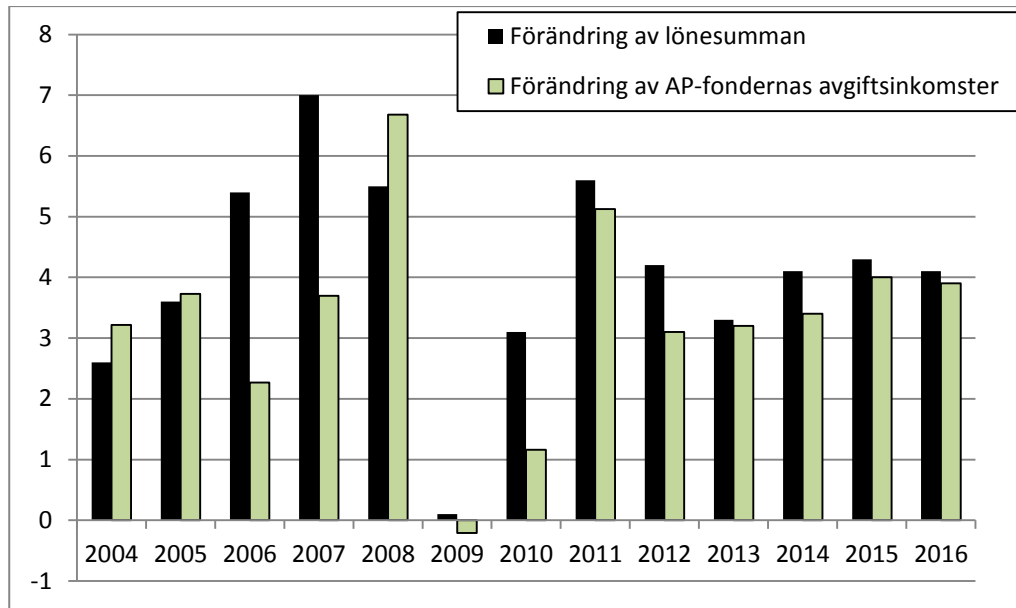
Ett skäl till att prognosen för balanstalen har höjts är att prognosen för inkomstindex har sänkts. Detta har haft en sänkande effekt på pensionskulden. Ett annat skäl till höjningen av balanstalen är att antagandet för lönesummans utveckling har höjts för vissa år. Detta har höjt prognosen för avgiftstillgången från och med 2013. Å andra sidan har det treåriga medelvärdet för AP-fonderna sänkts som en följd av en lägre antagen avkastning år 2012 jämfört med föregående prognos. Detta har en sänkande effekt på balanstalet.

Pensionskulden beräknas öka varje år. Ökningstakten kan vara ganska ojämn mellan åren beroende på balanseringar och hur inkomstindex utvecklas.

Tillgångarna består till största delen av avgiftstillgången. Avgiftstillgångens utveckling styrs av AP-fondernas avgiftsinkomster, omsättningstiden och vissa utjämningsregler. Omsättningstiden beräknas minska med några promille per år. AP-fondernas avgiftsinkomster består av en arbetsgivaravgift och egenavgift samt en allmän pensionsavgift och en statlig ålderspensionsavgift. Arbetsgivaravgiften och den allmänna pensionsavgiften påverkas av lönesummans utveckling. Egenavgiften kan ha en lite annan utveckling. Denna avgift utgör dock bara en eller ett par procent av AP-fondernas avgiftsinkomster. Den statliga ålderspensionsavgiften utgör ungefär tio procent av AP-fondernas avgiftsinkomster. Denna avgift har minskat vissa år och ökat i mycket måttlig takt de flesta övriga åren. Detta beror bland annat på minskade utgifter inom sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen. Dessutom är de flesta ersättningarna som ligger till grund för denna avgift prisindexerade och inte löneindexerade. För kommande år beräknas den statliga ålderspensionsavgiften vara i

stort sett oförändrad. Därmed beräknas AP-fondernas avgiftsinkomster sammantaget öka i långsammare takt än lönesumman för alla prognosår. Detta har också gällt för flertalet tidigare år vilket framgår av nedanstående diagram som visar utvecklingen från och med 2004.

Förändring av lönesumman respektive AP-fondernas avgiftsinkomster jämfört med året innan, procent

Tabellen som följer visar de komponenter som ingår i balanstalet och en jämförelse med föregående prognos.

		Avgifts- tillgång	AP- fonderna ¹	Summa tillgångar	Pensionsskuld	Balanstal
2013	<i>Utfall</i>	6 827 772	864 848	7 692 620	7 543 262	1,0198
2014	<i>Ny prognos</i>	6 924 522	896 658	7 821 180	7 985 423	0,9794
	<i>Föregående prognos</i>	6 943 457	899 752	7 843 209	8 017 347	0,9783
2015	<i>Ny prognos</i>	7 234 394	910 906	8 145 300	8 202 241	0,9931
	<i>Föregående prognos</i>	7 198 716	916 662	8 115 378	8 228 992	0,9862
2016	<i>Ny prognos</i>	7 466 844	937 927	8 404 771	8 387 335	1,0021
	<i>Föregående prognos</i>	7 421 101	947 046	8 368 147	8 368 279	1,0000

¹medelvärde för tre år

Följsamhetsindexering m.m.

Alla inkomstpensioner samt tillägspensioner efter 65 års ålder är följsamhetsindexerade. Detta innebär att pensionerna räknas om vid varje årsskifte med för-

2012-07-26

VER 2012-2

ändringen av inkomstindex efter ett avdrag på 1,6 procentenheter. Om balanseringen är aktiverad används ett så kallat balansindex i stället för inkomstindex.

Den relativt låga ökningen av inkomstindex samt balanseringen medförde att tilläggs pensionerna över 65 år och inkomstpensionerna indexerades ned med 4,3 procent år 2011. I år har dessa pensioner räknats upp med 3,5 procent och år 2013 beräknas de bli uppräknade med 4,1 procent. För år 2014 beräknas pensionerna bli nedräknade något. För 2015 och 2016 beräknas de bli uppräknade nominellt. Genom att räkna bort effekten av förändringen av prisbasbeloppet kan "real" förändring av inkomstpensionerna beräknas. Inkomstpensionerna beräknas minska "real" åren 2014 – 2016 men öka 2012 och 2013.

Tabellen nedan visar effekten av följsamhetsindexeringen 2012 – 2016 enligt huvudalternativet ovan. Förändringen för inkomstpension gäller också tilläggs pension över 65 år.

	2012	2013	2014	2015	2016
Förändring av inkomstindex, %	+4,9	+3,7	+3,4	+3,5	+3,4
Balanseringseffekt	+0,2	+2,0	-2,1	-0,7	+0,2
Förändring av balansindex, %	+5,2	+5,8	+1,3	+2,8	+3,6
Nominell förändring av inkomstpensionerna, %	+3,5	+4,1	-0,3	+1,1	+1,9
"Real" förändring av inkomstpensionerna, %	+0,7	+2,9	-1,9	-0,6	-0,2

De negativa balanseringarna i inkomst-/tilläggs pensionssystemet 2010 – 2011 har medfört att den ackumulerade indexeringen understiger den som inkomstindex anger. Enligt beräkningarna kommer inte indexeringen att återställas under prognosperioden fram till 2016. Balanseringsreglerna beräknas dock bidra med ett positivt tillskott till indexeringen åren 2012 – 2013 vilket påverkar t.ex. inkomstpension, tilläggs pension och garantipension. Sänkningen av den inkomstgrundade pensionen 2010 – 2011 höjde garantipensionen för dem som hade både inkomstgrundad pension och garantipension. När inkomstpensionen sänks tillkommer det även en del nya "garantipensionärer" som hamnar under brytpunkten för garantipension. De får dock låga belopp i garantipension. Balanseringen har därför en höjande effekt på utgifterna för garantipension och även BTP. Vissa änkepensioner påverkas också av balanseringen.

Prisbasbeloppet beräknas öka under åren 2011 – 2016. Det har en höjande effekt på utgiftsnivån för garantipension till ålderspension, garantipensioner till efterlevandepension, äldreförsörjningsstöd, efterlevandestöd samt tilläggs pension före 65 års ålder. Inkomstindex ökar också under denna period. Det påverkar inkomstgrundade efterlevandepensioner inklusive barnpensioner. Höjningen av inkomstindex höjer också pensionsrätten för barnår.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

1:1 Garantipension till ålderspension

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2012	2013	2014	2015	2016
18 018 800	16 945 400	16 516 000	16 310 600	16 092 200

Analys

Antalet ålderspensioner beräknas öka under åren 2012–2016 eftersom stora födelseårgångar då fyller 65 år. Nya ålderspensionärer har inkomstgrundad pension i betydligt större utsträckning än äldre ålderspensionärer. De nya ålderspensionärerna har också högre genomsnittlig inkomstgrundad pension än vad befintliga pensionärer har. Det är en allt större andel som har ett yrkesliv med pensionsgrundande inkomst bakom sig. Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får garantipension. Detta medför att antalet garantipensioner som tillkommer under ett år är färre än antalet som upphör genom dödsfall. Antalet garantipensioner minskar därmed på lång sikt.

Balanseringen inom inkomstpensionssystemet har en höjande effekt på utgifterna för garantipension, se tidigare avsnitt om prognoser för inkomstindex och balanstal. Prisbasbeloppet beräknas öka under åren 2012-2016. Det har en höjande effekt på utgiftsnivån.

Ungefär 804 000 ålderspensionärer beräknas ha garantipension vid mitten av år 2012. Antalet ålderspensionärer med garantipension beräknas att minska till 2014 för att sedan öka något under resterande prognosperiod. Vid mitten av år 2013 beräknas antalet garantipensioner vara 778 000 och år 2016 beräknas antalet också vara 778 000.

Genomsnittligt garantipensionsbelopp sjunker ganska kraftigt. Det beror på att nya pensionärer har lägre garantipension än vad de som avlider har.

2012-07-26

Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2012-2

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i maj 2012.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2012	2013	2014	2015	2016
Föregående prognosbelopp	18 010 800	17 012 500	16 585 100	16 544 600	16 490 300
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomiska antaganden		-68 100	-71 100	-238 000	-404 100
Volym- och strukturförändringar	+8 000	+1 000	+2 000	+4 000	+6 000
Ny regel					
Övrigt					
Ny prognos	18 018 800	16 945 400	16 516 000	16 310 600	16 092 200
Differens i 1000-tal kronor	+8 000	-67 100	-69 100	-234 000	-398 100
Differens i procent	+0,0	-0,4	-0,4	-1,4	-2,4

Ändrade makroekonomiska antaganden

Utgifterna för garantipension påverkas främst av prisbasbeloppet men indirekt även av inkomstindex/balansindex (ju lägre balansindex desto högre garantipensioner).

För åren 2013-2014 är balansindex sänkt jämfört med föregående anslagsuppföljning. Det har haft en höjande effekt på utgiftsprognosen. För åren 2015-2016 är prognosen för balansindex höjd jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen för dessa år.

Prognosen för prisbasbeloppet är sänkt för åren 2013-2016 jämfört med föregående anslagsuppföljning. Det har haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen för åren 2013-2016.

Volym- och strukturförändringar

De retroaktiva utgifterna beräknas bli något högre. Utgiftsprognosen har av den anledningen höjts något.

2012-07-26

Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2012-2

1:2 Efterlevandepensioner till vuxna

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2012	2013	2014	2015	2016
14 224 500	13 885 300	13 443 100	12 972 300	12 527 900

Från anslaget finansieras änkepension, allmän omställningspension, förlängd omställningspension och särskild efterlevandepension samt garantipensioner till dessa förmåner. Änkepension svarar för drygt 90 procent av utgifterna.

Analys

Änkepensionssystemet är under avveckling. År 2011 minskade antalet änkepensioner med ungefär 10 500. Kommande år beräknas antalet änkepensioner minska med drygt 11 000 per år. Antalet änkepensioner var ungefär 324 000 i genomsnitt under år 2011 och beräknas till 267 000 år 2016.

Antalet garantipensioner till änkepension beräknas minska från 14 000 år 2011 till knappt 6 000 år 2016.

Antalet allmänna omställningspensioner beräknas minska. I december 2011 var antalet 3 900. Antalet omställningspensioner beräknas minska till 3 400 år 2016. Antalet garantipensioner till omställningspension beräknas minska i något raskare takt.

Antalet förlängda omställningspensioner var knappt 2 700 i genomsnitt år 2011. Det beräknas att antalet kommer att vara ungefär 2 700 under hela prognosperioden. Antalet garantipensioner till förlängd omställningspension beräknas däremot minska med någon eller några procent per år.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i maj 2012.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2012	2013	2014	2015	2016
Föregående prognosbelopp	14 241 600	13 961 500	13 492 700	13 029 600	12 590 000
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomisk antaganden	+200	-59 500	-17 100	-15 000	-9 100
Volym- och strukturförändringar	-17 300	-16 700	-32 500	-42 300	-53 000
Ny regel					
Övrigt					
Ny prognos	14 224 500	13 885 300	13 443 100	12 972 300	12 527 900
Differens i 1000-tal kronor	-17 100	-76 200	-49 600	-57 300	-62 100
Differens i procent	-0,1	-0,5	-0,4	-0,4	-0,5

Ändrade makroekonomiska antaganden

De inkomstgrundade efterlevandepensionerna påverkas av inkomstindex. Garantipensionerna påverkas främst av prisbasbeloppet men indirekt också av inkomstindex

2012-07-26

(ju högre inkomstindex desto lägre garantipensioner). Inkomstindex har störst inverkan på utgiftsprognosen. Prognosen för både inkomstindex och prisbasbeloppet har sänkts för 2013 – 2016 jämfört med föregående anslagsuppföljning.

Utgifterna påverkas också av balansindex. För änkor födda under något av åren 1930 – 1944 finns en garantinivå för änkepension som baseras på ankans ålderspension och den avlidne makens teoretiska ålderspension. Dessa änkepensioner höjs om balansindex höjs och vice versa. Vissa änkepensioner som inte omfattas av garantiregeln kan däremot sänkas vid ett höjt balansindex och tvärtom. Än så länge är det dock färre änkepensioner som tillhör den gruppen. Jämfört med föregående anslagsuppföljning har prognosen för balansindex sänkts för åren 2013 – 2014 men höjts för 2015 – 2016.

Volym- och strukturförändringar

Prognosen för antalet änkepensioner har sänkts något jämfört med föregående anslagsuppföljning.

1:3 Bostadstillägg till pensionärer

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2012	2013	2014	2015	2016
7 920 400	7 578 000	7 561 200	7 429 600	7 242 200

Analys

Långsiktigt minskar antalet ålderspensionärer som får bostadstillägg (BTP). Det beror på att många BTP-tagare är äldre ålderspensionärer och att nytillkomna ålderspensionärer har en högre medelpension. Andelen 65–66-åringar med BTP har minskat under senare år. Det är en allt större andel som har ett yrkesliv med pensionsgrundande inkomst bakom sig. Med reallönetillväxt krävs färre år med förvärvsarbete för att komma över gränsen där bostadstillägg är bortreducerad av inkomstgrundad pension. Under de senaste femton åren har reallönetillväxten i snitt per år varit drygt två procent. För yngre ålderspensionärer stiger också den genomsnittliga tjänstepensionen relativt kraftigt över tid (drygt 8 procents ökning per år mellan 2006-2010 i åldern 65-69 år enligt SCB:s inkomststatistik). Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får bostadstillägg. En annan tänkbar förklaring är att den genomsnittliga förmögenheten bland pensionärer har vuxit.

Balanseringen inom inkomstpensionssystemet har en höjande effekt på utgifterna för bostadstillägg, se tidigare avsnitt om prognoser för inkomstindex och balanstal.

Boendekostnadernas förändringar har stor betydelse för bostadstilläggets utveckling. Konjunkturinstitutet prognostiserar att boendekostnadsindex för bostads- och hyresrätter ökar för år 2012 med 2,5 procent.

BTP har höjts 2012 på grund av en regeländring. Till det maximala bostadstillägget om 93 procent av boendekostnaden läggs ett nytt belopp om 170 kronor per månad. Utgifterna beräknas därför öka från 2011 till 2012.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i maj 2012.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2012	2013	2014	2015	2016
Föregående prognosbelopp	7 916 500	7 569 000	7 580 200	7 496 300	7 317 800
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomiska antaganden	-18 400	-5 500	-33 800	-81 400	-90 200
Volym- och strukturförändringar	+22 300	+14 500	+14 800	+14 700	+14 600
Ny regel					
Övrigt					
Ny prognos	7 920 400	7 578 000	7 561 200	7 429 600	7 242 200
Differens i 1000-tal kronor	+3 900	+9 000	-19 000	-66 700	-75 600
Differens i procent	+0,0	+0,1	-0,3	-0,9	-1,0

Ändrade makroekonomiska antaganden

Utgifterna för bostadstillägg påverkas av inkomstindex/balansindex, prisbasbeloppet och boendekostnadsutvecklingen.

Prognosen för balansindex har sänkts för åren 2013–2014 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Prognosen för den inkomst som tas upp vid beräkningen av BTP har av det skälet sänkts. Detta har haft en höjande effekt på utgiftsprognosen för bostadstillägg. För åren 2015-2016 är prognosen höjd för balansindex jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen för bostadstillägg.

Konjunkturinstitutets prognos för förändring av boendekostnadsindex avseende bostads- och hyresrätter är sänkt för åren 2012-2013 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen för åren 2012-2016.

Volym- och strukturförändringar

Medelbeloppet har höjts något jämfört med föregående anslagsuppföljning, bortsett från det som beror av makroekonomiska antaganden. Det har haft en höjande effekt för utgiftsprognosen för åren 2012-2016. Även de retroaktiva utgifterna beräknas bli något högre för 2012.

1:4 Äldreförsörjningsstöd

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2012	2013	2014	2015	2016
586 500	613 500	648 100	683 600	717 400

Analys

Förmånen är avsedd för personer 65 år och äldre som inte får sina grundläggande försörjningsbehov tillgodosedda genom andra pensionsförmåner.

Medelantalet personer med äldreförsörjningsstöd (ÄFS) beräknas till 14 900 år 2012. Antalet personer med ÄFS beräknas öka under kommande år eftersom en större andel av dem som är födda 1938 eller senare är berättigade till ÄFS jämfört med dem som är födda 1937 eller tidigare. För den sistnämnda gruppen kan hel garantipension ersätta ÄFS efter 10 års bosättningstid. En del av den utgift som för födda 1937 eller tidigare bokförs under anslaget garantipension bokförs därför för födda 1938 eller senare under anslaget äldreförsörjningsstöd. Denna olikhet mellan födelseårgångarna kommer att påverka antalsutvecklingen för ÄFS under många år.

Antalet förmånstagare påverkas av minskad eller ökad invandring. Invandringen (asylskäl) ökade tidigare, men under de tre senaste åren har den minskat. Ungefär två procent är över 60 år av dem som invandrar av asylskäl och som får uppehållstillstånd.

Antalet förmånstagare påverkas även av skatteförändringar eftersom ÄFS beräknas utifrån nettopensionen. Skälig levnadsnivå för ÄFS har höjts 2012. Det leder till något högre utgifter.

Till år 2016 beräknas antalet förmånstagare öka till 17 900 personer.

2012-07-26

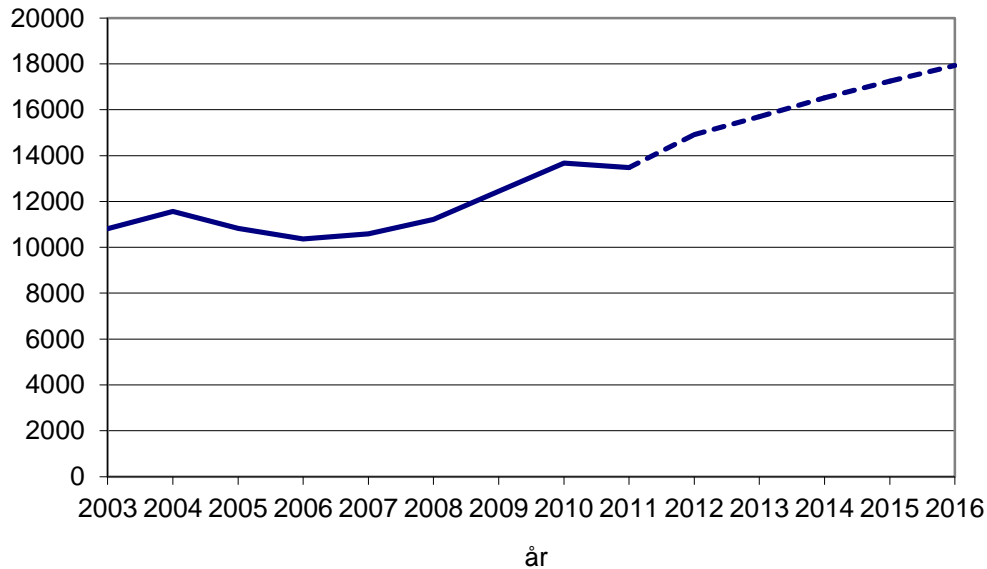
Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2012-2

Antal personer med äldreförsörjningsstöd, utfall och prognos

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i maj 2012.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2012	2013	2014	2015	2016
Föregående prognosbelopp	587 400	616 200	650 600	686 700	721 000
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomiska antaganden	-900	-2 700	-2 500	-3 100	-3 600
Volym- och strukturförändringar					
Ny regel					
Övrigt					
Ny prognos	586 500	613 500	648 100	683 600	717 400
Differens i 1000-tal kronor	-900	-2 700	-2 500	-3 100	-3 600
Differens i procent	-0,2	-0,4	-0,4	-0,5	-0,5

Ändrade makroekonomiska antaganden

Prognosen för prisbasbeloppet har sänkts för åren 2013-2016 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Eftersom skälig levnadsnivå är knuten till prisbasbeloppet har denna förändring haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen för 2013-2016.

Konjunkturinstitutets prognos för förändring av boendekostnadsindex avseende bostads- och hyresrätter är sänkt för åren 2012-2013 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen.

2:1 Pensionsmyndigheten

Tabell 2:1.1 - Prognos anslag. Beloppen i löpande priser, 1000-tal kronor

	2012	2013	2014	2015	2016
	549 441	534 549	539 330	543 661	554 856

Analys

Prognosen för de förvaltningskostnader som belastar anslaget för 2012 är inte förändrad jämfört med föregående prognostillfälle. Till grund för detta har vi hittillsvarande utfall och den interna helårsprognos som tagits fram i samband med årets första fördjupade uppföljning vilka inte pekar på några större avvikelser.

Behovet av förvaltningsanslag i löpande priser bedöms ligga på en relativt fast nivå under prognosperioden. I 2012 års prisläge minskar dock kostnaderna till följd av att stora delar av de IT-system som Pensionsmyndigheten har hos Försäkringskassan slutavskrivs under perioden och att kostnader för nya investeringar inte ökar i motsvarande omfattning. Dessutom görs en anpassning till de minskade budgetramar som aviserats till följd av att de medel som vi erhållit sedan myndighetsstarten för att hantera ärendebalanser successivt trappas av. Även viss effekthemtagning från de utvecklingsinsatser som pågår bör kunna göras under perioden.

Pensionsmyndighetens totala förvaltningskostnad för 2012 beräknas till ca 1 358 miljoner kronor och ökar till följd av kostnadsuppräknningar till 1 406 miljoner kronor 2016. I fast penningvärde har den dock en nedåtgående trend de kommande åren.

En utförligare analys återfinns efter tabell 2:1.5 som visar de totala förvaltningskostnaderna fördelade på finansieringskällor i 2012-års priser. Där är det lättare att göra jämförelser av kostnadsutvecklingen för förvaltningen mellan åren.

Anslagsöversikt

Av tabell 2:1.2 nedan framgår att prognostiserade kostnader ryms inom ramen för tilldelade anslagsmedel för år 2012. Aktuell prognos visar också på ett möjligt anslagssparande till 2013 på ca 6,5 miljoner kronor.

Tabell 2:1.2 - Anslagsöversikt 2012. Beloppen anges i 1000-tal kronor

Ingående överföringsbelopp	Anslag 2012	Tilldelade medel	Prognos för hela året	Årets över-/underskridande	Avvikelse från tilldelade medel	Högsta anslagskredit	Tillgängliga medel	Överskridande av anslagskredit
28 302	527 712	556 014	549 441	-21 729	6 573	15 831	571 845	0

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med den prognos som lämnades i maj 2012.

Tabell 2:1.3 - Prognosjämförelse. Beloppen i löpande priser, 1000-tal kronor

	2012	2013	2014	2015	2016
Föregående prognosbelopp	549 441	534 612	539 617	544 431	555 610
Överföring till/från andra anslagsposter					
Ändrade makroekonomiska antaganden					
Volym- och strukturförändringar					
Ny regel					
Övrigt	0	-63	-287	-770	-754
Ny prognos	549 441	534 549	539 330	543 661	554 856
Differens i 1000-tal kronor	0	-63	-287	-770	-754
Differens i procent	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1

Övrigt

Prognoserna för åren 2013-2016 utgår från den budget som Pensionsmyndighetens styrelse beslutat för 2012. Till 2012 års budget läggs bland annat kända kostnadsdrivare samt beräknade kostnadsminskningar.

Differenserna jämfört med den föregående prognosen utgörs endast av förändrade framräkningsfaktorer.

De totala förvaltningskostnaderna

I tabellerna som följer redogörs för Pensionsmyndighetens totala förvaltningskostnad samt fördelningen mellan de olika finansieringskällorna först i löpande priser (tabell 2:1.4), därefter i 2012-års priser (tabell 2:1.5).

Tabell 2:1.4 - Totala förvaltningskostnader Beloppen i löpande priser, 1000-tal kronor

	2012	2013	2014	2015	2016
Total förvaltningskostnad	1 357 754	1 347 463	1 362 797	1 375 957	1 406 251
Varav Anslagsmedel	549 441	534 549	539 330	543 661	554 856
AP-fonderna	519 818	516 353	519 532	521 292	532 292
Premiepensionsfonderna	288 495	296 561	303 935	311 004	319 103

Analys (Totala kostnader – löpande priser)

Vid framräkningen av kostnadsökningen för åren 2012-2016 tas hänsyn bland annat till makroekonomiska förutsättningar från Konjunkturinstitutet vilka framgår av bilaga 2. För förvaltningskostnaderna har Konjunkturinstitutets beräknade KPI beaktats samtidigt som vi gör en egen bedömning av löneutvecklingen på Pensionsmyndigheten. Eftersom Pensionsmyndighetens totala kostnader utgörs till ca 40 procent av personalkostnader har bedömda löneökningar använts motsvarande denna andel och resterande andel av framräkningen har utgjorts av KPI från Konjunkturinstitutets beräkningar. Vi har dessutom tagit hänsyn till de minskade

2012-07-26

Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2012-2

förvaltningskostnadsramar som väntas genom att i våra beräkningar ha en generell reducering vid framräkningen av kostnader, för att på så sätt visa på behovet av kostnadseffektivisering och stram verksamhetsplanering. Ytterligare analys av de totala förvaltningskostnaderna finns efter nedanstående tabell.

Tabell 2:1.5 - Totala förvaltningskostnader Beloppen i 2012-års priser, 1000-tal kronor

	2012	2013	2014	2015	2016
Total förvaltningskostnad	1 357 754	1 322 754	1 322 754	1 310 754	1 312 754
Varav Anslagsmedel	549 441 40,5%	524 746 39,7%	523 482 39,6%	517 898 39,5%	517 966 39,5%
AP-fonderna	519 818 38,3%	506 884 38,3%	504 267 38,1%	496 589 37,9%	496 901 37,8%
Premiepensionsfonderna	288 495 21,2%	291 123 22,0%	295 005 22,3%	296 266 22,6%	297 887 22,7%

Analys (Totala kostnader – 2012-års priser)

För fördelningen av kostnader mellan de tre finansieringskällorna används Pensionsmyndighetens modell för kostnadsfördelning där förvaltningsanslaget för närvarande utgör drygt 40 procent. Efter analys av utfallet 2011 samt av verksamhetsplaner och prognoser för de kommande åren har procentsatser för fördelning från och med 2012 och framåt beräknats. Denna kostnadsfördelning återspeglas i beräkningarna i utgiftsprognoserna och beräknade procentsatser framgår av tabellen ovan.

Under årets första fem månader har förvaltningsanslagets andel av de totala förvaltningskostnaderna uppgått till 40,7 procent, vilket är något högre än de ursprungliga beräkningarna. Ytterligare analyser behöver göras för att fastställa om det är en bestående avvikelse från gällande prognos.

Trenden vad gäller kostnadsfördelningen de kommande åren pekar mot att AP-fondernas andel av finansieringen fortsätter minska på bekostnad av premiepensionssystemet. En anledning till detta är att avskrivningarna hos Försäkringskassan av de IT-stöd som togs fram i samband med pensionsreformen, som till övervägande del finansieras via AP-fonderna, blir i stort sett slutavskrivna under budgetperioden samtidigt som våra egenutvecklade IT-stöd, inklusive driften av dessa, bedöms successivt komma att belasta samtliga finansieringskällor med en mer jämn fördelning. Att inte anslagsfinansieringen påverkas på samma sätt som finansieringen via premiepensionssystemet beror på att premiepensionssystemet hela tiden växer i omfattning vad gäller antal sparare, förvaltad kapital, antal pensionärer och belopp som betalas ut. För inkomst- och tilläggspension (AP-fonderna) är volymerna relativt oförändrade medan garantipensionen (anslag) visar på minskade volymer framöver.

För närvarande finns ingen större nyinvestering inplanerad för att ersätta de IT-stöd som kommer att slutavskrivas under perioden och som då är 10 år. En eventuell utveckling av sådana ersättningssystem kan påverka kostnadsfördelningen.

Att den totala förvaltningskostnaden minskar 2013 beror på att kostnaderna för IT-stöden hos Försäkringskassan minskar samtidigt som det tillkommer kostnader för avskrivningar och drift för IT-stöd i egen regi, dock i betydande mindre omfattning.

Vidare bedöms särskilda resurser som tillförs bostadstilläggshanteringen under 2012 inte behövas 2013. Sammantaget ger dessa förändringar en kostnadsminskning.

Även åren 2014-2015 överstiger minskningen av avskrivningarna hos Försäkringskassan väl de tillkommande kostnaderna för avskrivningar och drift av egenutvecklade IT-stöd. Eftersom avskrivningarna av egenutvecklade IT-stöd till stor del är kopplade till det framtida utvecklingsarbetet, som i alla delar ännu inte är detaljplanerat, råder av naturliga skäl osäkerhet kring de kommande avskrivningskostnaderna. Det finns i dagsläget ingen nyinvestering inplanerad för att ersätta de IT-stöd hos Försäkringskassan som kommer att slutavskrivas under perioden. En reinvestering i sådana ersättningssystem skulle givetvis påverka avskrivningskostnaderna framåt i tiden.

Räntekontokredit (enligt 7 kap 4 § budgetlagen)

Pensionsmyndighetens räntekontokredit är avsedd för såväl skulden för uppbyggnaden av premiepensionssystemet som kreditutrymme för förvaltningskostnader som innefattar de tre finansieringskällorna. Räntekontokrediten för Pensionsmyndigheten täcker därmed fyra delar. Förvaltningskostnader som finansieras via premiepensionssystemet ökar belastningen av den ackumulerade räntekontokrediten med knappt 25 miljoner kronor månatligen fram till den månad då det faktiska avgiftsuttaget görs från premiepensionsspararnas konton. 2012 gjordes avgiftsuttaget den 23-24 april.

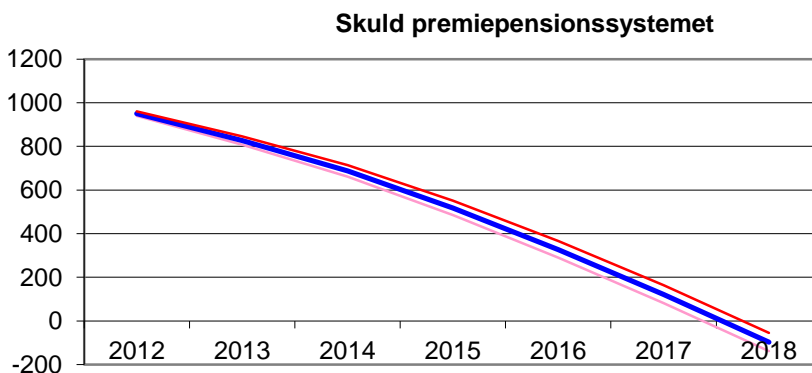
Krediterna för administrationskostnader finansierade via anslag och AP-fondsmedel används endast vid behov.

Nedan redovisas den ackumulerade skulden till Riksgälden avseende räntekontokredit vid utgången av respektive år till den del den avser uppbyggnaden av premiepensionssystemet.

Tabell 2:1.6 - Skuldprognos avseende uppbyggnaden av premiepensionssystemet. Beloppen i löpande priser, 1000-tal kronor

År	2012	2013	2014	2015	2016
Belopp tkr	826 726	687 363	517 593	326 955	121 758

Följande diagram visar en prognos över skuldens utveckling fram till år 2018 då den ska vara helt återbetald.

De tre kurvorna i diagrammet illustrerar ackumulerad skuld vid olika antaganden om räntans storlek (1,0 %, 2,0 % resp. 3,0 %) för det lån som finns hos Riksgälden. Nuvarande genomsnittlig ränta är 2,0 % (rörliga och bundna lån).

2012-07-26

VER 2012-2

Analys

Skulden för uppbyggnaden av premiepensionssystemet ska amorteras på ett rättvist sätt mellan generationerna och vara återbetald 2018. Som underlag för detta finns en modell där beräknade avgifter matchar kostnader och amorteringar. Storleken på de årliga amorteringarna är främst beroende på värdet på pensionsspararnas tillgångar. Diagrammet ovan visar att skulden är återbetald 2018 med angivna förutsättningar.

Särskild kredit (enligt 7 kap 6 § budgetlagen)

För att klara likviditetsbehovet i fondhandeln behövs en särskild kredit. Krediten uppgår 2012 till 9 000 miljoner kronor.

Analys

Under 2011 utnyttjades krediten som mest under en enskild dag med ca 7 225 miljoner kronor (2011-10-21). Maximalt utnyttjande av fondhandelskrediten hittills under 2012 var den 27 januari, ca 421 miljoner kr.

Behovet av den särskilda krediten är beroende av antalet fondbyten, pensionsspararnas genomsnittliga behållning och i vilka fonder som handel sker. Nyttjandet av kreditramen har ökat successivt sedan premiepensionssystemet infördes. Orsaken till detta har bland annat varit de så kallade förvaltningsbolag som genomfört ett stort antal fondbyten för pensionssparares räkning vid ett och samma tillfälle, vilket då medför stora belastningar på krediten. Även om förvaltningsbolagens möjlighet att genomföra många samtidigt fondbyten för sina kunder via så kallade robotinskjutningar stoppats sedan den 1 december 2011 kan fortfarande stor belastning av krediten komma att förekomma. Historiskt har det visat sig att då osäkerhet råder på finansmarknaden, till exempel vid kraftig börsnedgång, ökar fondbytena och därmed belastningen av krediten oavsett om förvaltningsbolag är inblandade eller inte.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

1:5 Barnpension och efterlevandestöd

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

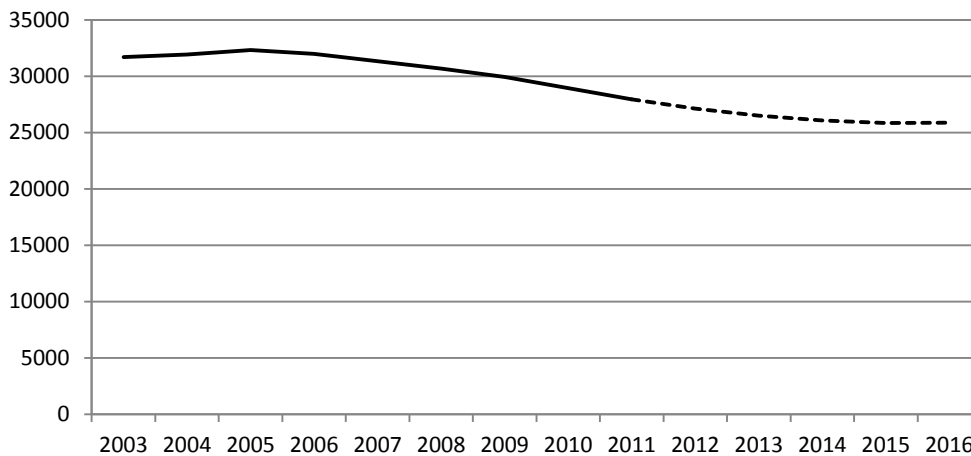
2012	2013	2014	2015	2016
902 600	885 100	876 500	877 600	887 500

Analys

För år 2012 beräknas utgifterna för barnpension bli 772 miljoner kronor och utgifterna för efterlevandestöd drygt 130 miljoner kronor.

Antalet pensionstagare med barnpension eller efterlevandestöd beräknas minska sakta till och med 2015 eftersom antalet barn i tonåren beräknas minska. De flesta som har barnpension är över 12 år. Dessutom har antalet dödsfall hos vuxna i åldrarna 25 – 55 år minskat under de senaste åren. SCB har i sin befolkningsprognos en fortsatt minskning av dödsriskerna för dessa åldrar.

Antal pensionstagare med barnpension eller efterlevandestöd, utfall och prognos

Medelbeloppet för barnpension påverkas av inkomstindex. Inkomstindex har ökat med 4,9 procent år 2012 vilket innebär att en inkomstgrundad barnpension har räknats upp med ungefär 3,3 procent. Medelbeloppet för barnpensioner beräknas dock öka med endast en procent år 2012. Nybeviljade barnpensioner är lägre än de som finns i beståndet. Även för kommande år beräknas ökningstakten för medelbeloppet bli måttlig. Medelbeloppet beräknas bli 32 400 kronor år 2012 och 33 300 kronor år 2016.

Medelbeloppet för efterlevandestöd, som främst påverkas av prisbasbeloppet, beräknas öka från 14 000 år 2012 till 14 900 år 2016.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i maj 2012.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2012	2013	2014	2015	2016
Föregående prognosbelopp	904 300	892 300	881 600	884 000	895 000
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomiska antaganden	0	- 3 900	-1 300	-2 400	-3 300
Volym- och strukturförändringar	-1 700	-3 300	-3 800	-4 000	-4 200
Ny regel					
Övrigt					
Ny prognos	902 600	885 100	876 500	877 600	887 500
Differens i 1000-tal kronor	-1 700	-7 200	-5 100	-6 400	-7 500
Differens i procent	-0,2	-0,8	-0,6	-0,7	-0,8

Ändrade makroekonomiska antaganden

Både prognoserna för inkomstindex och prisbasbeloppet har sänkts för åren 2013 – 2016 jämfört med föregående anslagsuppföljning.

Volym- och strukturförändringar

Prognosen för medelbeloppet för barnpension har sänkts fränsett förändringar som förorsakas av ändrade makroekonomiska antaganden. Prognosen för medelbeloppet för efterlevandestöd har däremot höjts något.

1:7 Pensionsrätt för barnår

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2012	2013	2014	2015	2016
Anslag (= tillgängliga medel=anslagsbelastning)	6 327 000 ¹	6 510 975	6 746 796	6 440 738	6 725 411
Preliminär avgift	5 909 008 ¹	–	–	–	–
Reglering, avser förhållanden tre år tidigare	417 992	434 390	493 422	-23 533	--
Prognostiserad avgift för respektive år	5 886 503	6 076 585	6 253 374	6 464 271	6 725 41

¹ Fastställt av riksdag eller regering.

Anslaget omfattar statliga ålderspensionsavgifter för barnårsrätt till personer med barn under 5 år (adoptivbarn utgör ett undantag och pensionsrätten för dem beräknas från det datum när föräldern/föräldrarna får omvårdnaden vilket kan leda till att barnets ålder förskjuts till 10-års-åldern).

Den statliga ålderspensionsavgiften består av två delar: preliminär avgift som baseras på den beräknade pensionsrätten för barnår och ett regleringsbelopp som täcker avvikelserna mellan det preliminära belopp som tagits ut och faktisk avgift. Regleringen äger rum tre år efter det att det preliminära beloppet tas ut.

Analys

För försäkrad förälder till små barn i åldern 0-4 år och/eller med adoptivbarn som inte uppnått 11-årsåldern, fastställs det pensionsgrundande beloppet som det förmånligaste av följande tre beräkningsalternativ:

1. En utfyllnad till den enskildes pensionsunderlag året före barnets födelse/året då adoptivbarnet är i adoptivföräldrars vård.
2. En utfyllnad till 75 procent av den genomsnittliga pensionsgrundande inkomsten för alla försäkrade under 65 år.
3. Ett fast belopp på ett inkomstbasbelopp.

Prognosen påverkas dels av antalsutvecklingen av barn huvudsakligen i åldern 0-4 år, dels av utvecklingen av medelbelopp som beräknas i de olika beräkningsalternativen. Medelbeloppen påverkas i sin tur av timlöneutvecklingen, inkomstbasbeloppets utveckling och utvecklingen av den pensionsgrundande inkomsten.

Utfall för år 2010 visar att knappt 54 procent får sin barnårsrätt beräknad enligt något av de två utfyllnadsalternativen och resten får ett inkomstbasbelopp enligt det tredje alternativet.

På sikt antas att en allt mindre andel, cirka 46 procent år 2016, kommer att få sin barnårsrätt enligt utfyllnadsalternativen.

Anslaget för år 2012 är 6 327 miljoner kronor och inkluderar ett regleringsbelopp på 418 miljoner. För de följande åren, 2013-2014, beräknas anslagsbelastningen minus regleringsbeloppet stiga i takt med löneutvecklingen och till följd av att antalet barn i åldern 0-4 år ökar. Efter år 2014 minskar antalet barn något och en tillfällig minskning beräknas ske år 2015 i anslagsbeloppet, på grund av att regleringsbeloppet beräknas minska. Anslagsbelastningen beräknas öka igen år 2016.

2012-07-26

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i maj 2012.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2013	2014	2015	2016
Föregående prognosbelopp	6 505 377	6 693 923	6 316 934	6 504 320
Överföring till/från andra anslag	–	–	–	–
Ändrade makroekonomiska antaganden	4 472	27 932	25 315	-7 123
Volym- och strukturförändringar	1 126	28 436	102 705	228 214
Ny regel	–	–	–	–
Ändrat regleringsbelopp avseende tre år tidigare	0	-3 495	-4 216	0
Övrigt	–	–	–	–
Ny prognos	6 510 975	6 746 796	6 440 738	6 725 411
Differens i 1000-tal kronor	5 598	52 873	123 804	221 091
Differens i procent	+0,1	+0,8	+2,0	+3,4

Ändrade makroekonomiska antaganden

Antaganden om timlöneutvecklingen har gjort att prognoserna ökat något.

Inkomstbasbeloppet har enligt nya antaganden sänkts år 2013, 2015 och 2016 vilket minskar prognosen för den s.k. ”korken” (alternativ 3) dessa år.

Volym- och strukturförändringar

I den nya befolkningsframskrivningen från Statistiska Centralbyrån har antalet barn i åldern 0-4 år bedömts öka mer än i tidigare prognos och särskilt på längre sikt. Därför har prognosen för åren 2015 och 2016 höjts relativt mycket.

Ändrat regleringsbelopp avseende tre år tidigare

På grund av en något sänkt prognos för år 2011 har regleringsbeloppet sänkts som redovisas år 2014. Regleringsbeloppet år 2015 har på samma sätt sänkts på grund av en sänkt prognos för år 2012.

Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget

Prognos. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2012	2013	2014	2015	2016
Pensioner från AP-fonderna	236 003 000	254 311 000	261 342 000	271 596 000	283 337 000
Övriga utgifter från AP-fonderna	2 666 000	2 625 000	2 670 000	2 718 000	2 779 000
Summa under utgiftstaket	238 669 000	256 936 000	264 012 000	274 314 000	286 116 000
Premiepensioner	2 454 000	3 307 000	4 288 000	5 484 000	6 905 000
Summa ålderspensionssystemet	241 123 000	260 243 000	268 300 000	279 798 000	293 021 000

De utgifter som redovisas i detta avsnitt omfattar den inkomstgrundade ålderspensionen, dvs. förmånerna tilläggspension, inkomstpension och premiepension. Dessa förmåner finansieras via AP-fonderna och premiepensionssystemet. Även AP-fondernas administrationskostnader, förvaltningsavgifter och kostnadsersättningar till Pensionsmyndigheten och Skatteverket m.fl. ingår i de utgifter som redovisas. Dessutom ingår överföringar av pensionsrätter till de europeiska gemenskaperna enligt lag (2002:125).

Utgifterna för de inkomstgrundade ålderspensionerna ingår inte i statens budget. AP-fondernas utbetalningar och administrationskostnader m.m. redovisas ändå under statens utgiftstak. Premiepensionerna redovisas däremot inte under utgiftstaket.

Analys

Utgifterna för de inkomstgrundade pensionsförmånerna ökade med knappt 0,1 miljarder kronor år 2011 och beräknas öka med 17 miljarder kronor år 2012 och 19 miljarder kronor år 2013. Under åren 2014 – 2016 beräknas utgifterna öka med ungefär 11 miljarder kronor per år i genomsnitt. Variationerna förklaras huvudsakligen av indexeringen av pensionerna, se avsnittet Prognoser för inkomstindex och balanstal.

Frånsett de variationer som orsakas av indexeringen ökar utgifterna för de inkomstgrundade ålderspensionerna. Utgiftsökningen beror på ett ökat antal ålderspensionärer, att en allt större andel av pensionärerna har inkomstgrundad ålderspension och att medelpensionen ökar eftersom nytillkommande pensioner i genomsnitt är högre än pensionerna i beståndet.

Antalet med inkomstgrundad ålderspension kan beräknas som summan av antalet tilläggspensioner för födda 1937 eller tidigare och antalet inkomstpensioner. Då bortses från dem som endast har premiepension. I december 2011 var antalet med inkomstgrundad pension enligt denna definition 1 837 000. Det beräknas att detta antal har vuxit till 2 081 000 i december 2016.

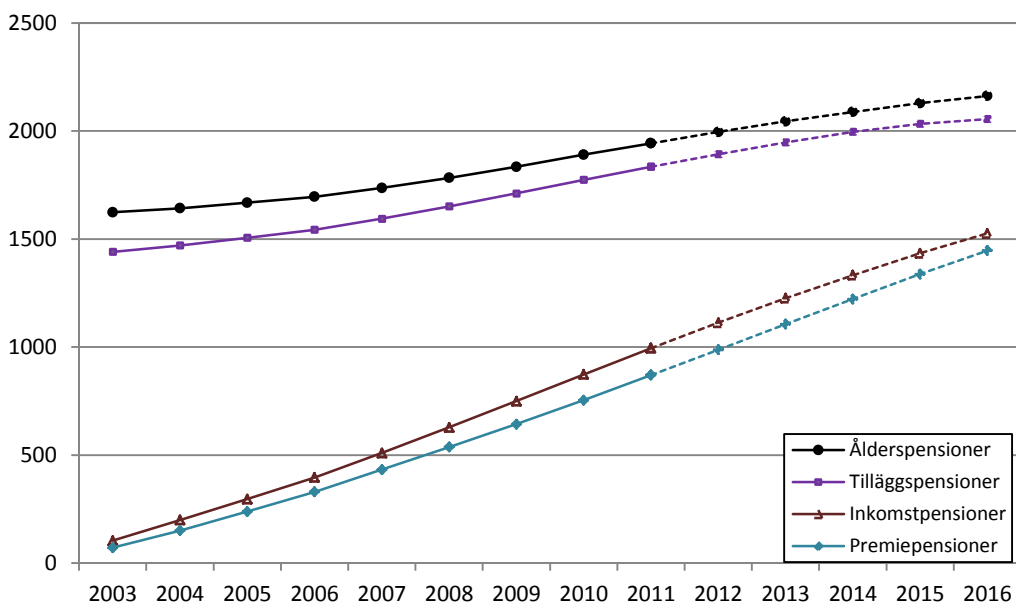
Antalet tilläggspensioner var 1 835 000 i december 2011, dvs. något färre än antalet med inkomstgrundad ålderspension. Antalet tilläggspensioner beräknas vara 2 056 000 i december 2016, ungefär 25 000 färre än antalet med inkomstgrundad pension. De som fyller 61 år från och med 2015 har inte rätt till någon tilläggspension.

Antalet inkomstpensioner var 995 000 i december 2011 och beräknas vara 1 526 000 i december 2016. Orsaken till den kraftiga ökningen är att allt fler födelseårgångar får rätt till denna förmån.

Antalet premiepensioner är färre än antalet inkomstpensioner trots att ungefär 15 000 personer, de flesta under 65 år, endast har premiepension. Det finns ungefär 120 000 pensionärer över 65 år med inkomstpension som ännu inte har tagit ut premiepension. I några fall har de inte heller rätt till premiepension. Antalet premiepensioner var 870 000 i december 2011 och beräknas vara 1 447 000 i december 2016.

Diagrammet nedan visar hur antalet inkomstgrundade ålderspensioner har utvecklats sedan 2003 och hur antalet beräknas fortsätta att öka. Dessutom redovisas antalet ålderspensioner totalt (inklusive personer med endast garantipension).

Antal ålderspensioner samt antal tilläggspensioner, inkomstpensioner och premiepensioner i december, 1 000-tal

En orsak till att antalet inkomstgrundade ålderspensioner har ökat är att antalet med tidigt uttag av ålderspension har ökat. År 2009 skedde dock en uppbromsning. Antalet och andelen 61-åringar med inkomstpension blev lägre 2009 jämfört med 2008. Mellan 2009 och 2011 sjönk denna andel ytterligare något. Antalet inkomstpensioner under 65 år ökade ändå eftersom antalet 63- och 64-åringar med inkomstpension ökade relativt kraftigt. Under det första halvåret 2012 har andelen 61-åringar med tidigt uttag ökat ganska kraftigt jämfört med motsvarande period åren innan.

Den tabell som följer nedan visar hur andelen 61-åringar med inkomstpension har utvecklats och vilken bedömning som har gjorts för kommande år. Denna bedömning har stor inverkan på prognosen över det totala antalet med tidigt uttag. Andelen bedöms öka ganska kraftigt i år. För åren efter 2012 antas att andelen blir ungefär som ett genomsnitt av 2011 och 2012. Dessa bedömningar är osäkra. Det är möjligt att det nu sker ett trendbrott och att andelen med tidigt uttag kommer att bli betydligt högre. Å andra sidan är det möjligt att ökningen hittills under 2012 är tillfällig.

Andel 61-åringar med inkomstpension, % (bas: antal 61-åringar i befolkningen)

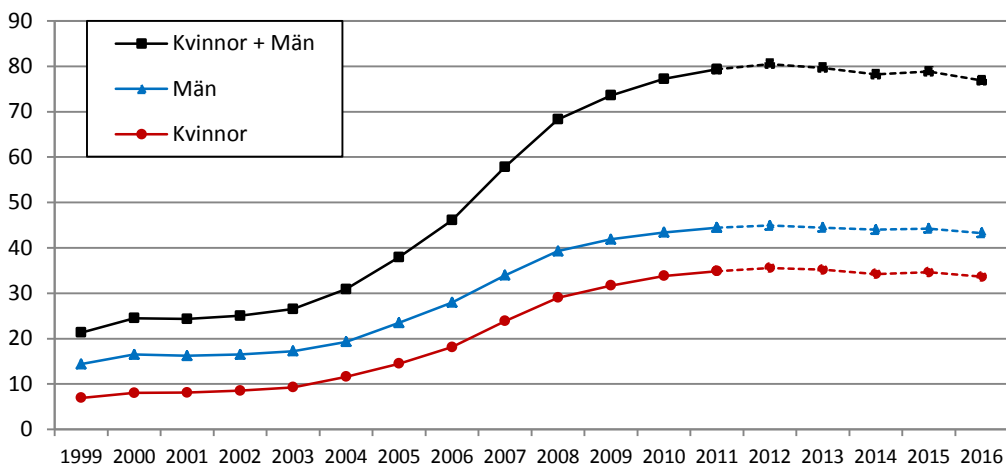
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013-2016
Kvinnor	2,6	3,1	3,8	4,4	5,8	6,3	5,7	5,6	5,5	6,4	5,9
Män	4,7	5,4	6,3	6,6	7,4	7,7	7,6	7,4	7,4	8,4	7,9

Det kan finnas flera skäl till att en person väljer att ta ut sin ålderspension före 65 års ålder. Några exempel:

- En del väljer att sluta att förvärvsarbeta helt eller delvis före 65 års ålder. De väljer att i stället få sin försörjning från ålderspension, kanske i kombination med tjänstepension.
- Det finns personer som tar ut sin ålderspension tidigt och placerar pensionsbeloppet i kapitalförsäkringar eller på annat sätt samtidigt som de fortsätter att förvärvsarbeta.
- En del personer med sjukersättning väljer att komplettera sjukersättningen med ålderspension.
- Personer som har sökt men inte får sjukpenning eller sjukersättning kanske väljer att istället börja ta ut sin ålderspension.
- En annan grupp kan vara personer som är arbetslösa och inte har rätt till arbetslöshetsersättning och därför påbörjar sitt pensionsuttag tidigt.

Pensioneringsbeteendet de senaste åren kan ha påverkats av till exempel den kraftiga konjunkturedgången 2008, den högre arbetslösheten, balanseringen och de därmed sänkta inkomstpensionerna samt vissa regeländringar inom skattelagstiftningen och sjukförsäkringen. Den konjunkturedgång som pågår kan påverka pensioneringsbeteendet på flera sätt. Fler arbetslösa kan medföra att fler väljer ett tidigt uttag av ålderspension. Å andra sidan kan den ökade osäkerheten medföra att färre väljer att sluta förvärvsarbeta ”i förtid” och att färre väljer att ta ut sin ålderspension för att placera beloppet i kapitalförsäkringar eller dylikt.

Det diagram som följer visar antal inkomstpensioner (före 2004 tilläggspensioner) som har betalats ut till pensionärer under 65 år sedan 1999 samt en prognos till 2016.

Antal personer i december med tidigt uttag av inkomstpension (före 2004 tilläggspension), 1 000-tal

2012-07-26

Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2012-2

Antalet personer som senarelägger pensionsuttaget till efter 65 år har också ökat relativt kraftigt. Det är dock fortfarande färre personer som tar sent uttag än tidigt uttag av ålderspension. De flesta som väljer sent uttag skjuter bara upp pensionsuttaget något eller några år medan antalet nybeviljade ålderspensioner med tidigt uttag är relativt jämnt fördelat mellan 61 och 64 år. Därför har tidigt uttag större effekt på utgifterna än sent uttag.

Medelbeloppen för inkomstpension och premiepension beräknas öka kraftigt, vilket bland annat beror på den så kallade tjugondelsinfasningen av dessa förmåner. Medelbeloppet för inkomstpension påverkas också av indexering. Medelbeloppet för premiepension ökar beroende på att nya ålderspensionärer har kunnat arbeta in premiepensionsrätt under fler år än tidigare födelseårgångar. Medelbeloppet för premiepension påverkas även av börsutvecklingen med mera. Medelbeloppet för inkomstpension beräknas öka med mellan 6 och 11 procent per år 2012 – 2016. Medelbeloppet för premiepension ökar med mellan 7 och 19 procent per år enligt beräkningen.

Medelbeloppet för tilläggspension beräknas minska varje år trots indexuppräknningar. Tjugondelsinfasningen medför att varje ny födelseårgång med ålderspension får en allt lägre tilläggspension i genomsnitt. Medelbeloppet påverkas också av att beståndet ålderspensionärer förändras. De som avlider har ofta färre intjänandeår jämfört med dem som tillkommer vilket har en höjande effekt på medelbeloppet.

År 2012 beräknas 75,5 procent av utbetalningarna utgöras av tilläggspension, 23,5 procent av inkomstpension och 1,0 procent av premiepension. År 2016 beräknas tilläggspensionens andel ha minskat till 60,8 procent. Inkomstpension beräknas då utgöra 36,8 procent av utbetalningarna och premiepension 2,4 procent. Under hela prognosperioden kommer således tilläggspension att stå för merparten av utgifterna för inkomstgrundad ålderspension. Detta beror på att personer födda 1937 eller tidigare bara har rätt till denna förmån och att de som är födda något av åren 1938 – 1953 också har rätt till tilläggspension, dock i minskande omfattning.

2012-07-26

Dok.bet.

Version

Dnr/ref.

VER 2012-2

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i maj 2012.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2012	2013	2014	2015	2016
Föregående prognosbelopp	241 073 000	261 371 000	268 487 000	278 484 000	291 490 000
Varav utgifter under utgiftstaket	238 620 000	258 035 000	264 160 000	272 949 000	284 524 000
Ändrade makroekonomiska antaganden	0	-1 097 000	-92 000	+1 533 000	+1 924 000
Volym- och strukturförändringar	-109 000	-55 000	-110 000	-223 000	-377 000
Ny regel	-	-	-	-	-
Förändring av överföringar till EG	+3 000	0	0	0	0
Förändring av administrationskostnader	+155 000	+53 000	+54 000	+55 000	+45 000
Ny prognos utgifter under utgiftstaket	238 669 000	256 936 000	264 012 000	274 314 000	286 116 000
Förändrad prognos för premiepensioner	+1 000	-29 000	-39 000	-51 000	-61 000
Ny prognos	241 123 000	260 243 000	268 300 000	279 798 000	293 021 000
Differens i 1000-tal kronor	+50 000	-1 128 000	-187 000	+1 314 000	+1 531 000
Differens i procent	+0,0	-0,4	-0,1	+0,5	+0,5

Ändrade makroekonomiska antaganden

Inkomstpension och tilläggspension påverkas främst av inkomstindex. Om balanseringen är aktiverad påverkas dessa pensioner av balansindex i stället för inkomstindex. Tilläggspension påverkas även av prisbasbeloppet.

Jämfört med föregående anslagsuppföljning har prognosen för balansindex sänkts för 2013 och 2014 men höjts för 2015 och 2016. Prognosen för prisbasbeloppet har sänkts för alla prognosår.

Volym- och strukturförändringar

Prognosen för antalet ålderspensionärer med inkomstpension och tilläggspension har höjts något, t.ex. vid 61 år. Prognosen för medelbeloppet och prognosen för retroaktiva utbetalningar för inkomstpension och tilläggspension har sänkts.

Förändring för överföringar till EG

Prognosen för överföringar till EG:s tjänstepensionssystem har höjts för 2012. För kommande år är utgiftsprognosen i stort sett oförändrad.

Förändring för administrationskostnader

Prognosen för AP-fondernas interna administrationskostnader, provisionskostnader och kostnadsersättningar har höjts medan prognosen för de prestationsbaserade avgifterna har sänkts.

Förändrad prognos för premiepensioner

Prognosen för antalet premiepensioner har höjts något. Prognosen för medelbeloppet och för retroaktiva utbetalningar har sänkts.